

EC

MA NDRYSHE

PSE I HEDHIM MBETURINAT NË LUM?

Pse i hedhim mbeturinat në lum?

Autor dhe botues: EC Ma Ndryshe

Rr. Fehmi Lladrovci Nr.67, Prizren,

Rr. Xhemajl Mustafa 9/1 LL-4 Nr.7

www.ecmandryshe.org

info@ecmandryshe.org

029 222 771

Hulumtimi “Pse i hedhim mbeturinat në lum?” u realizua në kuadër të projektit “Fuqizimi i Organizatave Mjedisore të Shoqërisë Civile në Kosovë (EECSOK)” që mbështetet nga Ambasada Suedeze në Prishtinë dhe zbatohet nga Community Development Fund – CDF.

Përmbajtja dhe qëndrimet e paraqitura këtu nuk përfaqësojnë qëndrimin zyrtar të donatorëve.

PËRMBAJTJA

4

HYRJE

10

Gjendja e Lumbardhit të Prizrenit

14

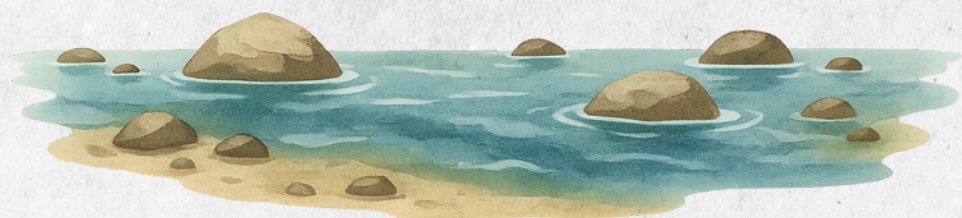
REZULTATET E HULUMTIMIT

27

PËRFUNDIME DHE REKOMANDIME

32

PËR EC

I. HYRJE

Lumenjtë përbëjnë një ndër burimet më të rëndësishme natyrore për jetën e njeriut dhe ekosistemet, pasi ata sigurojnë ujë të pijshëm, mbështesin bujqësinë, industrinë dhe shërbejnë si faktor kyç për zhvillimin ekonomik e social.

Si pjesë e ciklit natyror të ujit, lumenjtë jo vetëm që ushqejnë biodiversitetin dhe ruajnë ekuilibrin ekologjik, por gjithashtu ndikojnë drejtpërdrejt në cilësinë e jetesës dhe shëndetin e popullsisë. Megjithatë, rritja e shpejtë e popullsisë, urbanizimi, industrializimi dhe praktikët bujqësorë kanë rritur ndjeshëm presionin mbi këto ekosisteme, duke e bërë ndotjen e ujërave sipërfaqësore një nga sfidat më të mëdha mjedisore të kohës sonë.

Kosova ka një rrjet të larmishëm të lumënjeve të mëdhenj dhe të vegjël, akumulacione ujore artificiale dhe natyrore. Në përgjithësi resurset ujore në vend kanë një shpërndarje gjeografike jo të barabartë prej një rajoni në tjetrin.¹

¹ <https://tinyurl.com/4t48mhas>

Në aspektin hidrografik, Kosova ndahet në katër pellgje lumore:

- **Drini i Bardhë**
- **Ibri**
- **Morava e Binçës**
- **Lepenci** ²

Lumenjtë në Kosovë po përballen me sfida të rëndësishme të burimeve ujore si një vend i vogël dhe pa dalje në det në Evropën Juglindore. Disponueshmëria e ujit të pijshëm të rinovueshëm është ndër më të ulëtat në rajon – afërsisht 1,600 m³ për frymë në vit – dhe stresi i ujit përkeqësohet nga ndotja dhe kërkesa në rritje.

Dekada të mungesës së investimeve nënkuptojnë që shumica e ujërave të zeza dhe të ndotura industriale shkarkohen të patrajtuara në lumenj, duke “eksportuar” në mënyrë efektive ndotjen në vendet e rrjedhës së poshtme.³

²<https://tinyurl.com/4t48mhas>

³<https://tinyurl.com/29d625u8>

Lumenjtë tanë në dekadën e fundit duke mos anashkaluar periudhën e mëparshme, i'u kanë nënshtruar një trysnie apo presioni gjithnjë në rritje nga veprimtaria e njeriut dhe zhvillimi ekonomik, e cila në shumicën e rasteve është shprehur jo konform zhvillimit të qëndrueshëm mjedisor dhe me pasoja afatgjate.

Shumë lumenjë të vendit po pësojnë nga degradimi dhe shfrytëzimi i tepruar për lëndët inerte. Mbishfrytëzimi pa kriter i inerteve ka determinuar në shfrytëzimin e rezervave natyrore të lumenjve mbi kapacitetet regjenerues të tyre.

Aftësia natyrore e lumenjve për t'i mbuluar gropat e hapura me sipërfaqe të tëra, shumë pjesë mund të llogariten të pakthyeshme. Gjendja mjedisore e lumenjve vazhdon të përkeqësohet në masë të madhe nga eksploatuesit e zhavorit.

Lumenjtë më të degraduar dhe që ende vazhdojnë të degradohen janë:

Lumi Drini i Bardhë, Lumëbardhi i Pejës, Lumi Ereniku - Gjakovë, Lumi Desivojcë dhe Krivareke – Kamenicë dhe Lumi Ibri-Mitrovicë.⁴

⁴<https://tinyurl.com/4t48mhas>

Përveç sfidave tashmë të përmendura, ndryshimet klimatike po përkeqësojnë disponueshmërinë e ujit në Kosovë, me periudha të thella thatësire dhe reshje intensive që çojnë në përmbytje dhe rënie drastike të prurjeve lumore.⁵

Kosova ka një kapacitet jashtëzakonisht të ulët për trajtimin e ujërave të zeza. Megjithatë, një përjashtim pozitiv është Prizreni, ku në fund të vitit 2021 ka filluar operimin e impianti i parë për trajtimin e ujërave të zeza urbane në Kosovë, me kapacitet fillestar për rreth 50 000 banorë dhe me mundësi zgjerimi deri në 140 000 persona ekuivalentë. Ky investim prej 19.5 milionë eurosh, i mbështetur nga KfW dhe Komuna e Prizrenit, përfaqëson një hap të rëndësishëm drejt përmirësimit të cilësisë së ujërave sipërfaqësore në Lumbardh dhe më gjerë.⁶

Kuadri ligjor i Kosovës për menaxhimin e ujit, i bazuar në Ligjin Nr. 04/L-147 për Ujërat e Kosovës, synon zhvillimin dhe përdorimin e qëndrueshëm të burimeve ujore, mbrojtjen nga ndotja, shfrytëzimi i tepruar dhe keqpërdorimi, si dhe sigurimin e kornizës institucionale për administrimin e tyre në përputhje me standardet e BE-së.⁷

⁵ <https://tinyurl.com/bdsrf3ey>

⁶ <https://tinyurl.com/2j5nept7>

⁷ <https://tinyurl.com/29d625u8>

Kosova ka një kuadër të fortë ligjor për menaxhimin e ujërave, me ligje të harmonizuara me direktivat e BE-së, si direktivat kornizë për ujërat dhe përmbytjet. koncepte kyçe si planifikimi i pellgjeve të lumenjve, rrjedha ekologjike dhe lejet janë në fuqi. Megjithatë, zbatimi është i pabarabartë dhe rolet institucionale mbeten të fragmentuara, duke ngadalësuar progresin drejt përputhshmërisë së plotë me BE-në dhe qeverisjes së integruar të ujërave.⁸

Monitorimin e ujërave të lumenjëve në territorin e Republikës së Kosovës e bënë Instituti Hidrometeorologjik i Kosovës. Cilësia e këtyre lumenjëve përcaktohet në bazë të analizave fizike-kimike dhe metaleve të rënda.

Rrjeti i monitorimit ka gjithsej 54 vend-monitorime (stacion monitorues). Parametrat fizik që aktualisht janë 10 (maten 11 herë në vit), 39 parametra kimik (maten 11 herë në vit) dhe 8 metale të rënda (2 herë në vit).⁹

⁸ <https://tinyurl.com/29d625u8>

⁹ <https://tinyurl.com/4t48mhas>

Gjendja e Lumbardhit të Prizrenit:

Lumbardhi i Prizrenit është një lumë në pjesën jugore të Kosovës dhe i cili rrjedh përgjatë Maleve të Sharrit, nëpër fshatrat e Sreckës dhe pasi kalon përmes Prizrenit, derdhet në Drinin e Bardhë. Lumbardhi i Prizrenit është 35.5 km i gjatë dhe ka një sipërfaqe të pellgut prej 279 km².

Sipas të dhënave të Agjencisë për Mbrojtjen e Mjedisit të Kosovës, Lumbardhi i Prizrenit monitorohet në dy pika kryesore: te Gryka e Prevallës, ku uji paraqitet me cilësi të lartë, dhe pranë fshatit Vlashnje, rreth 3.5 km para mekut me lumin Drini i Bardhë, ku vihen re përkeqësime të dukshme të cilësisë së ujit si rezultat i shkarkimeve të ujërave të ndotura përgjatë rrjedhës.

Përveç kësaj, është konstatuar se përbërësit e metalit si mangani dhe hekuri tejkalojnë kufijtë e lejuar në Lumbardhin e Prizrenit gjatë viteve të monitorimit, çka sinjalizon presion të konsiderueshëm antropogjen në ekosistemin lumor.

Studimi i Gashit, Sofiut dhe Balajt mbi ndotjen e ujërave sipërfaqësore në lumin Lumbardh të Prizrenit analizon praninë e ndotësve urbanë dhe industrialë përmes matjes së parametrave fiziko-kimikë (fosfate, tripolifosfat, amoniak, nitrate, nitrite, pH dhe temperaturë) në katër pika të ndryshme të lumit gjatë muajve maj dhe tetor 2022.

Rezultatet treguan se cilësia e ujit ishte dukshëm më e mirë në burim (Prevallë), ndërsa ndotja më e lartë u evidentua në segmentin urban (Parku i Qytetit), sidomos në tetor kur rrjedha e ujit ishte më e ulët. Përqendrimet e larta të fosforit dhe komponimeve të tij në zonat urbane dhe industriale lidhen drejtpërdrejt me shkarkimet e ujërave të zeza dhe përdorimin e detergjentëve sintetikë.

Autorët theksojnë se aktivitetet njerëzore ndikojnë në mënyrë të konsiderueshme në cilësinë e ujërave sipërfaqësore dhe se menaxhimi i pamjaftueshëm i mbetjeve urbane dhe industriale mbetet sfida kryesore për ruajtjen e ekosistemit të lumit.¹⁰

¹⁰ <https://www.ecoeet.com/pdf-169385-93257>

Rezultatet e dala nga ky studim lidhen ngushtë me ndikimin e drejtpërdrejtë të aktiviteteve njerëzore në segmentet urbane të lumit. Në burim, uji ruan cilësinë natyrore për shkak të mungesës së ndërhyrjeve, ndërsa në zonat urbane prania e ujërave të zeza të patrajtuara, përdorimi i detergjentëve sintetikë dhe shkarkimet industriale rrisin dukshëm ngarkesën me lëndë ushqyese dhe komponime të azotit.

Përqendrimet më të larta të ndotësve janë regjistruar në tetor, kur rrjedha e ujit është më e ulët dhe aftësia vetëpastruese e lumit zvogëlohet, duke favorizuar akumulimin e ndotësve.

Ky kontrast midis burimit dhe segmentit urban tregon qartë se cilësia e ujit përcaktohet nga shkalla e menaxhimit të mbetjeve urbane e industriale, duke e bërë këtë një nga sfidat kryesore për ruajtje Lumbardhi i Prizrenit është një lumë në pjesën jugore të Kosovës dhe i cili rrjedh përgjatë Maleve të Sharrit, nëpër fshatrat e Sreckës dhe pasi kalon përmes Prizrenit, derdhet në Drinin e Bardhë. Lumbardhi i Prizrenit është 35.5 km i gjatë dhe ka një sipërfaqe të pellgut prej 279 km².

Për të identifikuar shkaqet kryesore të këtij fenomeni, EC ka realizuar një hulumtim që të mas nivelin i vetëdijes dhe përgjegjësisë qytetare, si dhe të grumbulloj mendimet e komunitetit për zgjidhjet e mundshme.

Në këtë hulumtim janë anketuar 150 qytetarë prej të cilëve 79 ishin meshkuj dhe 71 femra. Të dhënat e mbledhura kanë shërbyer për të hartuar rekomandime konkrete për institucionet përgjegjëse dhe për të nxitur fushata ndërgjegjësimi dhe veprime praktike për mbrojtjen e lumenjve në Prizren të cilat gjenden në fund të dokumentit.

II. REZULTATET E HULUMTIMIT

A mendoni se Lumbardhi është i pastër?

Po

7%

Deri diku

61%

Jo

32%

Nëse jo, kush mendon se është përgjegjësi kryesor për këtë problem?

Komuna

16%

Ndërmarrjet publike

3%

Bizneset

0%

Qytetarët

21%

Të gjitha bashkë

60%

Si ndikon ndotja e lumit në jetën tuaj të përditshme?

Ndikon në shëndetin tim

Dëmton natyrën dhe biodiversitetin

Ul cilësinë e jetesës në qytet

Dëmton imazhin turistik të zonës

Nuk ndikon fare

A mendoni se shkak i papastërtisë së lumit janë mbeturinat e hedhura nga qytetarët?

Nëse po, cilat mendoni se janë arsyt kryesore pse qytetarët i hedhin mbeturinat në lum?

Mungesa e shportave për mbeturina

Mungesa e mbledhjes së rregullt të mbeturinave

Mospërgjegjësia e institucioneve përgjegjëse

Mungesa e gjobave

Mungesa e vetëdijes qytetare për mbrojtjen e ambientit dhe pasojat

Problemet me trajtimin e ujërave të zeza

Sa shpesh shihni mbeturina të hedhura në lum?

Shumë shpesh

Shpesh

Rrallë

Kurrë

Çfarë lloj mbeturinash shihni më shpesh?

Produkte plastike

Produkte xhami

Mbetje ushqimore

Mbetje ndërtimi

**Mbetje organike
dhe ujëra të zeza**

Cilat masa mendoni se do ta reduktonin problemin e ndotjes së lumenjëve?

Shtimi i shportave për mbeturina

65%

Mbledhja më e shpeshtë e mbeturinave

47%

Ndërtimi/zgjerimi i impianteve për trajtimin e ujërave të zeza

33%

Gjoba më të ashpra për shkelësit

70%

Fushata vetëdijesimi

55%

Aksione pastrimi me qytetarë dhe shkolla

39%

Iniciativa të përbashkëta me OJQ-të

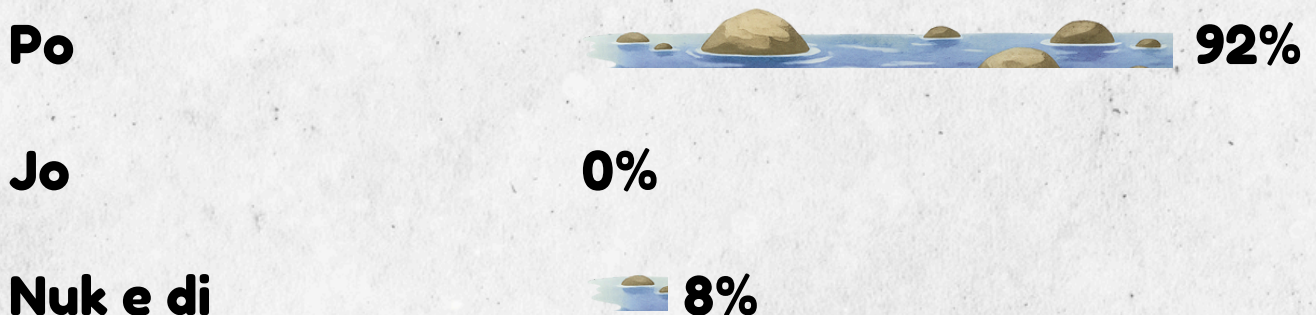

39%

A mendoni se ka nevojë për më shumë aktivitete monitoruese dhe inspektuese për të identifikuar shkelësit?

A mendoni se ka nevojë për më shumë aktivitete edukative për komunitetin rreth mbrojtjes së lumenjve?

A keni qenë ndonjëherë pjesë e aktiviteteve për pastrimin e lumit ose ruajtjen e mjedisit?

Po

Jo

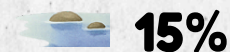

A do të ishit të gatshëm të merrnit pjesë në aksione të tilla në qytet?

Po

Jo

Ky hulumtim synon të sjellë një pasqyrë të qartë mbi perceptimet dhe qëndrimet e qytetarëve lidhur me gjendjen e lumit Lumbardh. Rezultatet dëshmojnë se ndotja e lumit shihet si një problem serioz që prek drejtpërdrejt cilësinë e jetesës në qytet dhe imazhin turistik të zonës. Shumica e të anketuarve janë të bindur se lumi nuk është i pastër, duke e konsideruar këtë gjendje si pasojë të një përgjegjësie të shpërndarë mes institucioneve, ndërmarrjeve publike dhe qytetarëve vetë.

Kjo tregon se sfida e ruajtjes së pastërtisë së Lumbardhit nuk mund të trajtohet vetëm nga një aktor i vetëm, por kërkon një bashkëveprim të gjerë shoqëror dhe institucional.

Përtej perceptimit të përgjithshëm, gjetjet nxjerrin në pah ndërgjegjësimin e qytetarëve për ndikimet e ndotjes. Ata theksojnë pasojat e shumta, duke filluar nga rreziqet shëndetësore, dëmtimi i biodiversitetit dhe i natyrës, deri te ndikimi negativ në atraktivitetin turistik të qytetit. Po ashtu, përmendet ulja e cilësisë së jetesës urbane si një nga pasojat më të prekshme.

Kjo pasqyron një kuptim të gjerë të dimensioneve të ndotjes, që nuk kufizohet vetëm te aspekti estetik, por prek edhe mirëqenien shëndetësore, ekonomike dhe mjedisore të komunitetit.

Në të njëjtën kohë, rezultatet nxjerrin shkaqet kryesore të kësaj shtate, duke përfshirë mungesën e vetëdijes qytetare, mungesën e infrastrukturës adekuate për menaxhimin e mbeturinave, mospërgjegjësinë institucionale dhe mungesën e mekanizmave ndëshkues efektivë. Vërehet qartë se qytetarët e shohin zgjidhjen tek një kombinim masash: rritje e kontroleve dhe inspektimeve, vendosje e gjobave më të ashpra, zhvillim i fushatave të vetëdijesimit, si dhe përfshirje më aktive e komunitetit në aksione pastrimi dhe aktivitete edukative.

Në këtë mënyrë, hulumtimi jo vetëm që paraqet perceptimet aktuale mbi gjendjen e lumit, por edhe ofron një bazë të fortë për të kuptuar drejtimet ku duhet orientuar ndërhyrja.

Sipas rezultateve vetëm 7% e qytetarëve mendojnë se lumi është i pastër, ndërsa 61% e konsiderojnë deri diku të ndotur. Teksa 32% e qytetarëve kanë treguar se Lumbardhi është i ndotur.

Në pyetjen se kush është përgjegjësi kryesor për ndotjen e lumit, shumica (60%) mendojnë se përgjegjësia është e përbashkët mes të gjitha palëve. Ndërkohë, 21% shohin si përgjegjës qytetarët, 16% komunën dhe 3% ndërmarrjet publike(ekoregjioni, hidroregjioni, etj).

Ndotja perceptohet si problem me ndikim të shumëfishtë: 69% besojnë se dëmton natyrën dhe biodiversitetin, 68% mendojnë se dëmton imazhin turistik, 51% theksojnë ndikimin në shëndet, ndërsa 47% e lidhin me uljen e cilësisë së jetesës urbane. Vetëm 1% mendojnë se nuk ndikon fare, çka tregon rëndësinë që ka ky problem në jetën e përditshme.

Një shumicë dërrmuese (93%) e qytetarëve besojnë se mbeturinat e hedhura nga vetë qytetarët janë shkaku kryesor i ndotjes. Vetëm 7% janë të pasigurt dhe askush nuk mendon se kjo nuk është problem. Ky rezultat nënvizon përgjegjësinë e drejtpërdrejtë të sjelljes qytetare.

Shkaqet kryesore që theksojnë qytetarët se pse hidhen mbeturinat në lum janë: mungesa e vetëdijes për mbrojtjen e ambientit (68%), mungesa e gjobave (60%), mungesa e shportave për mbeturina (58%) dhe mospërgjegjësia e institucioneve (53%). Përveç kësaj, 28% e lidhin me problemet e ujërave të zeza dhe 25% me mungesën e mbledhjes së rregullt.

Më shumë se gjysma e qytetarëve (54%) kanë raportuar se shpesh shohin mbeturina në lumë, ndërsa 33% i shohin shumë shpesh. Vetëm 11% thonë se i shohin rrallë, dhe 2% kurrë. Këto shifra tregojnë se ndotja është një fenomen i përditshëm dhe i dukshëm.

Plastika është mbeturina më e përhapur në lumë, e raportuar nga 92% e të anketuarve. Pas saj renditen mbetjet ushqimore (44%), produktet e qelqit (29%) dhe mbetjet e ndërtimit (27%). Vetëm 4% përmendin mbeturinat organike dhe ujërat e zeza. Ky rezultat dëshmon se ndotja plastike mbetet kërcënimi kryesor.

Qytetarët si masa që do e reduktonin problemin e ndotjes mbështesin kryesisht gjoba më të ashpra (70%), shtimin e shportave (65%) dhe fushata vetëdijesimi (55%). Po ashtu, përmenden mbledhja më e shpeshtë e mbeturinave (47%), ndërtimi i impianteve për trajtimin e ujërave të zeza (33%), si dhe aksionet me qytetarë dhe OJQ (39%).

Pjesa më e madhe e qytetarëve (95%) mendojnë se ka nevojë për më shumë inspektime dhe aktivitete monitoruese, ndërsa 92% kërkojnë më shumë aktivitete edukative për komunitetin. Ky rezultat nxjerr në pah pritshmërinë e lartë për veprime institucionale dhe ndërgjegjësim shoqëror.

Më shumë se gjysma e qytetarëve (53%) kanë qenë pjesë e aktiviteteve për pastrimin e lumit ose ruajtjen e mjedisit. Për më tepër, 85% shprehen të gatshëm të marrin pjesë në aksione të ardhshme. Ky gatishmëri e lartë tregon potencial për angazhimin e komunitetit si pjesë e zgjidhjes së problemit.

II. PËRFUNDIME DHE REKOMANDIME

Rezultatet e hulumtimit tregojnë se Lumbardhi perceptohet gjerësisht si i ndotur, me vetëm një përqindje të vogël të qytetarëve që e konsiderojnë atë të pastër. Ky perceptim pasqyron realitetin e një problemi të dukshëm, i cili ka hyrë në vetëdijen kolektive si sfidë serioze mjedisore. Përgjegjësia për këtë gjendje shihet si e shpërndarë mes qytetarëve, institucioneve dhe ndërmarrjeve publike, megjithatë theksi bie kryesisht mbi sjelljen e komunitetit.

Ndotja nuk shihet vetëm si çështje estetike, por si një problem me ndikim të gjerë në shëndet, natyrë, biodiversitet, cilësinë e jetesës urbane dhe imazhin turistik të qytetit. Kjo e bën të qartë se pasojat e saj janë shumëdimensionale dhe prekin fusha të ndryshme të jetës publike.

Qytetarët identifikojnë si shkak kryesor hedhjen e mbeturinave nga vetë banorët, ndërsa faktorët që e nxisin këtë sjellje lidhen me mungesën e vetëdijes, mungesën e gjobave, infrastrukturën e dobët dhe mosfunksionimin e plotë të institucioneve përgjegjëse. Lloji i mbeturinave që dallohet më së shumti është plastika, duke konfirmuar problemin global të ndotjes plastike që tashmë ka një shtrirje të dukshme edhe në lumin Lumbardh.

Megjithatë, gjetjet nxjerrin në pah një element pozitiv: gatishmërinë e lartë të qytetarëve për t'u përfshirë në aksione dhe aktivitete për pastrimin e lumit. Edhe pse pjesëmarrja e deritanishme ka qenë mesatare, shifrat tregojnë se ekziston një potencial i madh për mobilizim të komunitetit në të ardhmen.

Duke u bazuar në këto rezultate, del e domosdoshme ndërmarrja e një sërë masash të kombinuara:

Para së gjithash, është i nevojshëm forcimi i zbatimit të ligjit përmes gjobave më të ashpra dhe inspektimeve të rregullta, në mënyrë që shkelësit të mbahen përgjegjës. Në të njëjtën kohë, duhet të përmirësohet infrastruktura për menaxhimin e mbeturinave, përfshirë shtimin e shportave, mbledhjen më të shpeshtë të mbeturinave dhe investimet në impiante për trajtimin e ujërave të zeza.

Një tjetër prioritet është edukimi dhe ndërgjegjësimi i komunitetit. Fushata të vazhdueshme informuese, me fokus të veçantë tek të rinjtë dhe shkollat, mund të rrisin kulturën mjedisore dhe të ndryshojnë sjelljet e përditshme që ndikojnë në ndotjen e lumit.

Në këtë proces, komuniteti duhet të shndërrohet në aktor aktiv përmes aksioneve të rregullta pastruese që përfshijnë qytetarë, shkolla dhe organizata të shoqërisë civile. Një vëmendje e veçantë duhet t'i kushtohet reduktimit të plastikës njëpërdorimshe dhe promovimit të alternativave më të qëndrueshme.

Së fundi, mbrojtja e lumit kërkon një bashkëpunim të fortë institucional. Komuna, ndërmarrjet publike dhe institucionet mjedisore duhet të koordinojnë veprimet e tyre dhe të garantojnë që masat e marra të jenë të qëndrueshme e të zbatueshme në praktikë. Vetëm përmes një qasjeje të përbashkët dhe gjithëpërfshirëse mund të arrihet kthimi i Lumbardhit në një pasuri të pastër dhe funksionale për qytetin.

Për EC-in:

EC Ma Ndryshe është organizatë me bazë në komunitet, e themeluar në vitin 2006, që angazhohet për zhvillim të qëndrueshëm me qasje gjithëpërfshirëse.

Aktivizmi i EC-it synon një Kosovë ku qeverisja demokratike është pjesëmarrëse, transparente dhe llogaridhënëse, duke siguruar që institucionet, komunitetet dhe palët e interesit të punojnë së bashku drejt një zhvillimi të qëndrueshëm.

Ky vizion promovon vendimmarrjen gjithëpërfshirëse, politika më të fuqishme dhe përfshirje më të madhe të publikut, duke siguruar që qëndrueshmëria të jetë pjesë përbërëse e qeverisjes si në nivel lokal, ashtu edhe në atë kombëtar.

Përmes koordinimit më të mirë institucional, hartimit të politikave të bazuara në dëshmi dhe angazhimit qytetar, angazhimi i EC-it synon të kapërcejë hendekun mes komuniteteve dhe institucioneve, duke siguruar që qeverisja e mirë të sjellë ndryshime të prekshme dhe afatgjata.

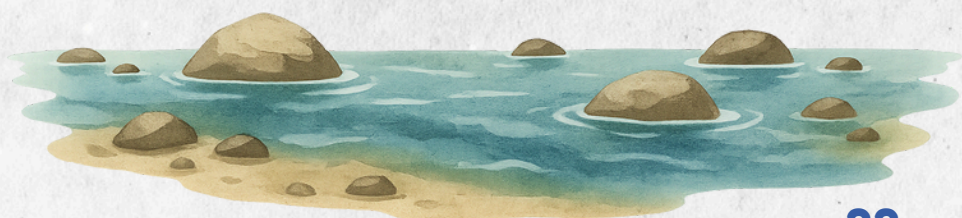
...

Deklarata e vizionit

“Fuqizimi i një Kosove elastike dhe gjithëpërfshirëse, ku komunitetet në mënyrë aktive formojnë institucione të qëndrueshme, të digjitalizuara dhe të ndërgjegjshme”.

Deklarata e misionit

“EC Ma Ndryshe përkrah qeverisjen demokratike dhe zhvillimin e qëndrueshëm në Kosovë duke nxitur zhvillimin e qëndrueshëm socioekonomik, kulturor dhe të gjelbër përmes edukimit digjital, kujdestarisë mjedisore, mobilizimit të komuniteteve, avokimit për vendimmarrje publike me pjesëmarrje dhe kultivimit të partneriteteve strategjike”.

www.ecmandryshe.org

